

KVADRATI

Stoodstotne varnosti ni

Da nas bo po dopustu dom pri akal takšen, kot smo ga zapustili, ga moramo zavarovati. K sre i je na voljo ve na inov.

Vsestranski korten

Zaradi edinstvene kemi ne sestave ima jeklena plo evina iz kortena bistveno boljšo korozijsko odpornost kot druge.

Zeleni prsti v juniju

Junija je najve dela na vrtu, rastline rastejo s polnim zagonom, a nekatere poleg ponosnih vrti karjev privla ijo tudi trume škodljivcev.

Ob nevihti

Kritine, strešna okna, son ne elektrarne, sen ila na hiši in ob njej so najbolj na udaru, ko zobe pokaže muhasto vreme. Odlo a kakovost materialov.

ZELENI PRSTI V JUNIJU

Rastline na vrtu rastejo s polnim zagonom in nekatere poleg ponosnih pogledov vrtni karjev privlačijo tudi trume škodljivcev. V sadnem vrtu je na vrsti redčenje plodov, na balkonih intenzivno zalivanje, gnojenje in odstranjevanje odcvetelih cvetov.

■ JASNA MARIN

Junija je največ dela na vrtu, poudarja **Rozalija Vekjet** iz Vrtnarstva Vekjet s Pobrežja v Mariboru. Ko pobereмо solate, kolerabico, redkvice, krompir, rano zelje, gredic ne pustimo praznih. "Sadimo lahko kapusnice, zlasti brsti ni ohrovt. Fižol se še lahko sadi, a ga je treba redno zalivati. Tudi paprika potrebuje veliko vode," razlaga sogovornica. "Ebulu, ki ste jo posejali ali sadili spomladi, je treba zdaj opletni okopavati, samo opleti, da ne poškodujete ebulu," svetuje Vekjetova. V juniju še osujete fižol, lečo, eriko in stebelno zeleno za beljenje.

Če ste krompir sadili v maju, ga osujete pred strnitvijo vrst. Še vedno lahko sadite sladki krompir in sejete pozno korenje in rano redkev. Do 24. junija je čas za nabiranje belušev, po koncu sezone pa tla okrog njih pognojite. V drugi polovici meseca se konča tudi žetev rabarbarinih stebel. Rabarbari odrežite cvetne nastavke, da rastlina ne bo porabljala energije za tvorbo semen, zemljo okrog rabarbare pa zastrite s kompostom.

Slastne solate

Junija je idealen čas za sajenje solat, in če jih imate zelo radi, je priporočljivo, da

sadiko sadite na gredice vsak teden. "Pri glavnatih solatah opažamo, da sta največ priljubljeni braziljanka in masaida, ki ju lahko sadimo vse leto, enako velja za krhkolistno solato canasta. Tudi gentila se dobro obnese. Pa še ledenko sadimo na vrt v juniju, saj dobro prenaša vročino. Nekateri ljudje imajo zelo radi gentilo, ki ohrani odprto rozeto - tudi zanjo je zdaj ustrezen čas, eni pa iščejo strogo samo glavno solato," poudarja vrtnarica. Priljubljena je še hrastolistna rdeča solata, ki jo sprva lahko režemo kot berivko, kasneje pa pustimo, da oblikuje večjo rozeto. Setev radiča in endivije opravite

[1]

FOTO: SHUTTERSTOCK

šele v drugi polovici tega meseca. Junij je namreč neugoden za presajanje sadik radiča in endivije. "Nekateri prakticirajo sajenje obeh pod paradižnik. Sadike imajo tam manj prostora in potrebujejo daljša, da zrastejo. Kljub vsemu priporočam, da s sajenjem sadik radiča in endivije počakate do julija, sicer od njiju ne boste imeli veliko pridelka, pa še v cvet bosta silila," opozarja Vekjetova.

Zalistniki, škodljivci, plevel

Paradižniku zagotovite oporo, v juniju začnite obirati zalistnike. Potem ko se oblikujejo prvi plodovi, vsak teden dodajajte kalcijevo listno in talno gnojilo, da ne bo težav z rjavenjem konice oziroma muhe in da bodo plodovi bolj vrstni. Kalcij koristi tudi papriki, kumaram in bučkam. Paradižniku, papriki, kumaram in jajčevcu je dobro zagotoviti kapljično namakanje, tako jim zagotovimo dovolj vlage v tleh in manj vlage v zraku, tako bo manj nevarnosti za bolezni na nadzemnem delu rastlin.

"Bolezni in škodljivcev je letos precej, saj je bilo v maju veliko ploh, tudi po dvakrat dnevno. Za krepitev rastlin in odpravljanje škodljivcev lahko uporabite domače pripravke, denimo brozgo iz koprive," razlaga Rozalija Vekjet. "Pa plevela je letos ogromno, ker je veliko dežja in sonca." Najlažje ga boste populili kak dan po dežju ali nekaj ur po zalivanju vrta, ko je prst še zadosti vlažna in rahla. Veliko lažje kot na goli zemlji je mogoče plevel odstraniti iz zemlje, ki je pokrita z organsko zastirko. Po luninem koledarju naj bi bila manjša verjetnost, da bo plevel znova zrasel, če ga pulite ob zadnjem krajcu, ko je luna v obliki rke C in

FOTO: ZELENISVET

Isti kolobar pod drevesi

Primož Brezovec, strokovnjak Zelenega sveta: "Ena od prednost nezatravljenega kolobarja pod drevesi v vrtovih je ta, da debla dreves ščitimo pred poškodbami med košnjo. S kosilnico ali koso velikokrat odrgnemo deblo, te rane pa so pot do okužb z glivami, ki povzročajo odmiranje dreves. Za čiščenje zemlje v vrtovih in okopavanje uporabimo motiko. Z rahljanjem uničimo skorjo, ki se zaradi sušenja zemlje tvori na površini. Na ta način onemogočimo pretirano izhlapevanje vode."

FOTO: JASNA MARIN

Papriki zagotovite dovolj vlage

Rozalija Vekjet iz Vrtnarstva Vekjet poudarja, da zlasti paprika poleti potrebuje veliko namakanja. Če imate posajenih veliko sadik, priporočam uporabo talnega namakalnega sistema.

[1] Čebule v juniju ne okopavajte, temveč zgolj populite plevel, ki raste med rastlinami.

[2] Še lahko sadite fižol. Tal nikakor ne gnojite, zlasti ne z dušikom, sicer boste rastlinam naredili več škode kot koristi, kajti fižol in druge metuljnice s pomočjo koreninskih bakterij same vežejo nase dušik iz zraka.

FOTO: JASNA MARIN

[2]

FOTO: ZELENISVET

[3]

[4]

FOTO: ZELENISVET

Presenetljiva gozdna jagoda

Na sadnem meniju so v juniju mese ne sorte jagod. Primož Brezovec iz Zelenega sveta razlaga, da ga je izjemno presenetila mese na sorta gozdne jagode, ki jo z doma im imenom imenujemo ljubezenska gozdna jagoda. "Obrali smo prve plodove povpre ne velikosti dveh centimetrov. Gojimo jo na gredi kot pokrovno rastlino na polsen nem mestu, saj imajo gozdne jagode rade vlago in rahlo zasen enost. Ve inoma jih poznamo z gozdnih izletov, kjer jih vsi radi nabiramo. Sorte gozdnih jagod uvrš amo med zdravilne rastline, zato jim namenimo prostor v vrtu. Plodove bomo obirali do konca poletja."

se energija ter sokovi rastlin stekajo v kore- ninski del.

Sadni vrt

Najpomembnejše junijsko opravilo v sadnem vrtu je red enje plodov na jablanah, hruškah in breskvah. Zanj poskrbite v za etku junija po naravnem odpadanju plodi ev. **Primož Brezovec** iz Zelenega sveta svetuje, da pri jablanah in hruškah pustite po en plodi iz skupine, pri breskvah pa razred ite plodi e tako, da med njimi ostane razdalja osem do deset centimetrov. "Ohranite le najlepše plo- di e, odstranite pa poškodovane, pozeble in neizena ene. Kasnejše red enje v juliju nima

- [3, 4] Na jablani red ite plodi e v za etku meseca. Ohranite po en plodi iz skupine.
- [5] Mo na okužba z breskovo kodravostjo. Da bolezen v prihodnje ne bi prizadela dreves, uporabite bakrov pripravek. Prvi škropite že v jeseni, takoj po odpadanju listja, drugi pa proti koncu februarja ali v za etku marca, ko se brsti že napnejo.
- [6] Breskova uš povzro i zviyanje listov. Za odpravljanje uši v bioti nem vrtu je primerna koprivova brozga.
- [7] e poleti uživate veliko solate, je pri- poro ljivo na vrt vsak teden posaditi nekaj novih sadik. Solati bo koristilo zalivanje s hladno vodo, ker bo manj silila v cvet.
- [8] Paradižnike sproti privezujte ob oporo. Ko se pojavijo plodovi, za nite rastline vsak teden gnojiti s kalijevim listnim gnojilom, da prepre ite rjavenje konice pri odraslih plodovih.
- [9] Vrtnicam odrežemo ovele cvetove, da spodbudimo poznooletno cvetenje.

[5]

FOTO: ZELENISVET

[6]

FOTO: ZELENISVET

ve vpliva na rodnost v naslednjem letu, izboljša le kakovost plodov teko ega leta," razlaga sogovornik.

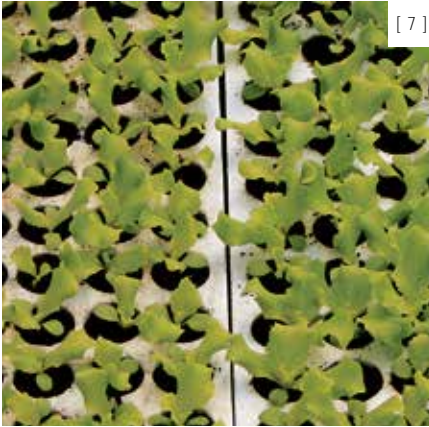
Zakaj je koristno red iti plodi e? "V letih, ko sta na drevesu obilen cvetni nastavek in dobra oprashi tev, drevo nastavi ve plodov, ki odvzamejo drevesu ve hranil. Hranila so potrebna tudi za nastavljanje in razvijanje cvetnih brstov za nasle- dnjo pomlad. Poleg tega z red enjem v teko em letu pridelamo debelejše in lepše plodove. Pri poznih sortah jablan se takšni plodovi tudi bolje skladiš ijo in bodo dlje asa obdržali sortne lastnosti. Enakomerno razporejeni plodovi se ne bodo izrivali in zato odpadali."

e red imo plodove, je manj težav tudi z zavija i. "Jabol ni zavija - to je gosenica metulja, ki povzro a rnvivost plodov - se hitro seli iz ploda v plod, e se plodovi stikajo. Z red enjem plodov pa lahko tudi do 30 odstotkov zmanjšamo pojav rnvivosti in obenem omejimo širjenje navadne sadne gnilobe," našteva Brezovec.

Varstvo pred boleznimi in škodljivci

V asu vegetacije mrgoli raznih žuželk, trosov gliv, voluharjev, gosenic polžev in drugih nevše nosti. Najpogostejši boleznj jablan sta jablanov škrlup, jablanova pepelasta plesen. Na jablanah opažamo listne uši. Škodo dela tudi gosenica jabol nega zavija a. "Hruške v tem obdobju lahko okužita rja in hrušev škrlup, a tudi škodljivci jih napadejo, zlasti hruševa bolšica in hržica. "Slive junija napadajo listne uši. Mo an napad uši je nevaren pri mladih drevesih. Plodove sliv pa napada ešpljev zavija . Pogovorno re emo temu pojavu rnvivost," razlaga Brezovec.

FOTO: JASNA MARIN

[7]

Poznejše sorte češenj imajo težave z muho. Ravnost v plodovih povzroči češnjava muha. "Tej ne vse nosi se lahko izognemo s sajenjem zgodnjih sort češenj, ki zorijo do etrtega češnjevga tedna. Pri poznejših sortah češnjevo muho lovimo z rumenimi lepljivimi ploščami, ki jih razobesimo na drevo, preden za njo češnje spreminjati barvo v rumeno," svetuje sogovornik.

"Če nismo bili temeljiti v času zimskega škropljenja proti breskovi kodravosti, je videz breskve ponekod precej žalosten. V tem primeru poberejo okuženo listje. Drevo se bo znova olistalo, vendar slabelo v rasti. Tudi pridelek bo slabše kakovosti. Pri breskvah se pojavljata tudi breskov škrlup na plodovih in listna luknjičavost košičarjev na listih. Med škodljivci so vsako leto nadležni listne uši, breskov zavijač (ravnost plodov) in breskov molj. Ponekod breskve napada tudi kapar. V vrtu varujmo koristne organizme, kot so ličinke polonic, ki pojedjo veliko listnih uši, prav tako muhe trepetavke in najezdniki," poudarja Brezovec.

[9]

[8]

Okrasni vrt

Junija odstranite porumenele liste poznospomladanskih ebulnic. Vrški kate lahko visoke jesenske astre, če želimo, da so nižje in bolj gosto razrašene. Če imate lepo oblikovane grmovnice in žive meje, jih strizite po potrebi. Najvišjim zelnatim trajnicam še lahko pripravite opore. Če imate iste cvetlice, s katerimi bi v prihodnosti poskrbeli za junijsko razkošje, so za okrasni vrt primerni ostrožniki, potonike, naprstci.

Tudi vrtnice so najlepše v juniju. Da bodo to sezono znova zacvetele, pri odrezkih po cvetenju odrežite odcveteli poganjek približno centimeter nad prvim listom, ki je sestavljen iz petih lističev. Po obrezovanju tla okoli rastlin okopljite, rahlo pognojite z naravnim gnojilom ali zalijte s koprivno brozgo, da spodbudite njihovo cvetenje v jesenskem obdobju.

Tudi balkonsko cvetje lahko že dognoujete. Pri tem upoštevajte pravilo, da več je in bujnejše ko so rastline, pogosteje jih je

FOTO: JASNA MARIN

Iz lončka v lonec Naravno vrtnarjenje za male in velike

Avtorica: Rada Kos
22 x 28,5 cm, 152 strani,
trda vezava
Cena: 29,90 €

Otroci potrebujejo vrt, da kopljejo z rokami po zemlji, na sproščujoče in odkrivajo skrivnosti narave in spoznavajo, kako iz cveta nastane plod. Za svoj trud pri vrtnarjenju so na koncu poplačani s pridelki, ki so zrasi iz njihove pomoči in skrbi.

Rada Kos je pripravila imeniten priročnik za otroke in starše, vzgojitelje in učitelje, ki bo v pomoč pri ustvarjanju vrtov doma in ekovrti v vrtcih in šolah. Tudi če nimate vrta, lahko vzgajate rastline na balkonu, terasi ali okenski polici. V priročniku so navodila, kaj vse potrebujete za uspešno vrtnarjenje, kako sejati in saditi, kolobariti, upoštevati dobre in slabe sosesde in privabiti na gredice vrtno pomočnike. V knjigi boste podrobno izvedeli, katere vrste zelenjave, sadja in začimb je mogoče vzgajati v cvetličnih loncih. Za vsako rastlino je nazorno prikazan postopek pridelave.

V priročniku so predstavljene tudi številne ustvarjalne ideje, od tega, kako izdelati ličnice oznake za gredice, strašila, vrtno palčko, do tega, kako okrasiti cvetlične lonce.

A to še ni vse. V njem so predstavljeni preprosti recepti za okusne jedi in sladice, ki jih lahko iz lastnih pridelkov pripravite doma.

FOTO: SHUTTERSTOCK

